

КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради»
Відділ інформації, реклами, удосконалення методики і
практики бібліотечної роботи

80-річчю центральних
бібліотек для дорослих
та дітей присвячуємо

Література землі Збараської

*Бібліографічний посібник
Випуск 4-ий*

Збараж – 2025

УДК 01(477.84)(092)

Л 64

Укладач: Н. Сенчишин, *провідний бібліограф відділу інформації, реклами, удосконалення методики і практики бібліотечної роботи КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради»*

Комп'ютерний набір: Н. Сенчишин

Відповідальна за випуск: О. Бойко, *директор КУ «Публічна бібліотека Збараської Міської ради».*

Л 64 Література землі Збараської [Текст]: бібліогр. посіб. / КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради», від. інформ., реклами, удосконалення методики і практики бібл. роботи; уклад. Н. Сенчишин. – Вип.4. – Збараж, 2025. – 61 с.: фотогр.

Електронну версію посібника розміщено на веб-сайті КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради»: <http://www.zbarazh-library.com.ua/written-books.html>.

УДК 01(477.84)(092)

У різноманітності духовних цінностей, які притаманні кожній особистості чи не визначальною є любов до рідного краю, рідної землі. Загально визнаним є той факт, що такі любов та інтерес базуються на знанні власних коренів, історії, культури та, звісно, літературної скарбниці свого народу.

Великий виховний потенціал має літературне краєзнавство, знання життя і діяльності письменників-земляків, використання громадянських і патріотичних ідей в їхній творчості. Його мета – осягнення читачем глибинної сутності спадщини митців свого краю, реалій дійсності, сприйняття й поцінування їхнього художнього набутку, плекання почуття гордості за творчих людей, славних краян.

Четвертий, доповнений випуск бібліографічного посібника «Література землі Збаразької» охоплює період з вересня 2015 по вересень 2025 року і об'єднує у собі три розділи:

- Історія рідного краю
- Науково-публіцистична література
- Художня література

В межах кожного розділу література згрупована за алфавітом прізвищ авторів. В хронологічній послідовності подані біографічні довідки та твори письменників, посібник анотований.

Історія рідного краю

Берник Ольга

Ольга Володимирівна Берник народилась 15 серпня 1960 року у селі Синягівка на Збаражчині. У 1962 році батьки переїхали на околицю Збаража у село Базаринці, де донині зберігається батьківська хата. У 1977 році закінчила Збаразьку ЗОШ №1 та вступила до Кременецького педагогічного училища, після закінчення якого працювала вихователкою дитячого садочка, згодом – черговою централізованої охорони.

В кінці 90-их переїхала до Італії. Спочатку працювала так званою «баданте» – доглядала стареньких, а згодом, перебравшись з Неаполя у старовинне містечко Брешія на півночі Італії, відкрила власну справу – невеличку хімчистку «Mille mani» («Тисяча рук»), яка проіснувала вісім років.

Від початку повномасштабного вторгнення російських військ в Україну разом із небайдужими українками займалась волонтерською діяльністю – збирала і передавала в Україну продукти, одяг, ліки, військоове спорядження.

Берник, О. Загублена надія синіх сіл [Текст] / О. Берник. – Київ: «Український пріоритет», 2018. – 176 с.: фотогр.

В основі оповідань лежать реальні події, що трапились у повоєнні роки на Збаражчині, зокрема в селах Синява і Синягівка. Події трагічні, криваві, пов'язані з важкою боротьбою УПА за незалежність.

Авторці нічого вигадувати і домислювати не довелося: жахлива реальність виявилась більш шоковою і вражаючою за всяку авторську фантазію. Тут криваві тортури і в'язничні муки, нелюдські розправи над невинними селянами і безжалісні висилки до Сибіру, нічні вбивства і підступний шантаж, людське лицемірство і одвічний азійський терор-сваволенство...

Справжній апокаліпсис, що упав на галицьке село і беззахисного селянина, який прагнув тільки одного – спокою і праці коло землі.

Цар, Р. Незакінчена історія [Текст] / Р. Цар, О. Берник. – Тернопіль: Підручники Посібники, 2025. – 176 с.: фотогр.

Здавалося б, ми вже все знаємо про людську підлість, підступність та лицемірство. Але описане у творі «Незакінчена історія» доводить неймовірне: що люди можуть мати дикий, тваринний страх перед системою, зводячи наклепи одне на одного, а система – перед людьми, засекречуючи свої чорні справи на десятиліття. Після розсекречення архівів КДБ, які зберігали таємницю злочину довгих п'ятдесят років, для Джули Максима Михайловича – вихідця з Лемківщини з важкою долею – почалася дорога до правди. Рано чи пізно все таємне відкриється, і запламовані душі злочинців уже ніколи не відмиються від перед людьми, ні перед Всевишнім.

Олещук Ігор

Ігор Андрійович Олещук народився 21 травня 1931 року в селі Чорний Ліс (анексована Польщею ЗУНР-ЗОУНР, за польським адмінподілом – повіт, Тернопільське воєводство, пізніше – Збаразький район, нині – Тернопільський.

Початкову освіту здобув у рідному селі, далі навчався у Збаразькій середній школі № 1. Закінчив Львівський

політехнічний інститут (1965 р., нині національний університет «Львівська політехніка»). Член Юнацтва ОУН (1946 р.). У 15 років написав щомісячний звіт № 3 і підписав його псевдо Грушка. Коли кдбисти викрили криївку і знайшли цей звіт, то за почерком легко знайшли автора. У 17 років його заарештували й кинули до Збараської в'язниці, пізніше перевели в Тернопільський слідчий ізолятор. 22 листопада 1948 р. військовий трибунал Прикарпатського військово-вого округу засудив Ігоря Олещука на 25 років таборів суворого режиму; покарання відбував на шахтах Воркути (нині РФ). Молодий політв'язень потрапив в оточення української інтелігенції. У таборі не вистачало медичних працівників, а знаючи латину, за 8 місяців вивчився на медбрата й почав працювати фельдшером у травмпункті в шахті. Надавав першу медичну допомогу пораненим в'язням-шахтарям. У 1954 році, після смерті Сталіна, судова комісія зменшила термін покарання Ігоря Олещука до 8 років, а оскільки він мав кілька так званих трудових заліків, виконавши 150 % робочого плану, то звільнений у грудні 1955 року.

Працював на цукровому заводі «Поділля» (1956-1962 рр.), у «Тернопільобленерго» на посадах диспетчера, інженера по режимах і керівника групи перспективного розвитку (1962-1995 рр.).

Від 1996 р. – старший науковий працівник історико-меморіального музею політичних в'язнів (Тернопіль). Під час дисидентського руху Ігор Олещук приєднавшись до лав нових борців за свободу, підтримував контакти з Ігорем та Олегом Геретами, Миколою Литвином та іншими місцевими дисидентами.

Член НРУ (1989), від 1994 – член Ради Конгресу української інтелігенції, член ради Тернопільського обласного товариства «Меморіал», 2000-2002 рр. – його голова; від 2003 р.

– голова комісії Тернопільської обласної ради з питань поновлення прав реабілітованих.

До його заслуг належить і реконструкція семи могил січових стрільців на Микулинецькому цвинтарі, а також будівництвом пам'ятної стели на фасаді будинку, що на вулиці Коперника, 1.

Автор трилогії спогадів: «Шлях до світанку» (2001), «Шлях до прозріння» (2011), Шлях до свободи (2021), путівника по музею «Тернопільський історико-меморіальний музей політичних в'язнів» (2007, співавтор), «За свободу і соборність» (2007, співавтор), численних публікацій у газетах «Вільне життя», «Свобода» та інших. Консультант документального фільму «Шлях до світанку» (реж. Т. Ткаченко, 2019),

Нагороди: орден «За заслуги» II (2016) і III ступеня (2006) – за значний внесок у збереженні та популяризації історико-культурної спадщини України та розвиток музейної справи, орден князя Ярослава Мудрого 5-го ступеня (2009) – за значний особистий вклад у соціально-економічний, науково-технічний і культурний розвиток України, почесний громадянин міста Тернополя (2023) – за вагомий особистий внесок у становленні української державності та особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, відзнака Тернопільської міської ради I ступеня (2010), довічна державна іменна стипендія відповідно до Указу Президента України Петра Порошенка № 684/2014 від 26 листопада 2001 «Про призначення довічних державних іменних стипендій громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність», Тернопільська обласна премія імені Ярослава Стецька (2012), грамоти, подяки Тернопільської обласної ради та адміністрації, громадських організацій.

Олещук, І. Шлях до свободи [Текст]: док., спогади, публіцист та літ. твори про громад.-політ життя 1990-2020 рр.: 110 річниці від дня народж. Я. Стецька / І. Олещук; ред., авт передм. У. Гуглевич-Ванчура. – Тернопіль: Джура, 2021. – 240 с.

«Шлях до свободи» – це третя книга Ігоря Олещука, автора з Тернополя. У свої дев'яносто років, позначених боротьбою за волю України у лавах підпілля ОУН, тюрмах і концтаборах імперії СРСР за утвердження української державності упродовж останніх тридцяти років пан Ігор далі при справі. Попередні книги автора «Шлях до світанку» і «Шлях до прозріння», всюди «ишлях», на якому висвітлюються буремні роки молодого патріота в боротьбі за національні ідеали та друзів, які ішли поруч з ним.

Перчишин Ярослав

Ярослав Андрійович Перчишин народився 29 березня 1932 року в селі Вищі Луб'янки Збарзького р-ну (нині Тернопільський) в селянській родині Андрія і Марії Перчишин. Ріс допитливим хлопчиком, любив слухати розповіді та бувальщини старших людей. 1939 року пішов у перший клас місцевої школи, на той час – польської. За період навчання влада змінювалась три рази, тому навчання то припинялось, то знову відновлювалось.

У 1944 році закінчив шість класів і був змушений залишити

навчання, щоб допомагати матері вести господарку, оскільки батько загинув на війні.

В 1950-51 рр. навчався на курсах механізаторів при Збараському МТС. В липні 1950 року поїхав працювати в Запорізьку область, будував залізничну колію Каховка-Федорівка. Восени 1952 року був призваний в лави радянської армії для проходження служби. Служив в льотних військах : спочатку в Білорусії, а пізніше в складі контингенту радянських військових військ в НДР. Демобілізувався в 1955 р. і в цьому ж році одружився. З грудня 1955 р. по жовтень 1964 р. працював механізатором в колгоспі «Більшовицька перемога». В жовтні 1964 року за антирадянську діяльність був арештований і засуджений до позбавлення волі строком на 10 років. Покарання відбував у Мордовській автономній республіці, в таборах суворого режиму 385/11, 385/19, а з 1972 року – на Уралі, станція Всесвятська. В таборі вчився у вечірній школі, в 1969 році отримав атестат. В листопаді 1974 року вийшов на волю і ще рік перебував під домашнім арештом. З 1975 р. працював слюсарем в колгоспі ім. Кірова, а з квітня 1975 р. перейшов на роботу у Збараське лісове господарство, де пропрацював до грудня 1990 року. З січня 1991р. по березень 1992 року – відповідальний секретар Тернопільської обласної організації УХДП. З 1987 року брав активну участь у становленні незалежної України. В 1990 році був учасником першого з'їзду політв'язнів, що проходив у Ленінграді (Санкт-Петербург). 1990-1995 рр. – депутат Тернопільської обласної Ради народних депутатів по 44 округу. Був довіреною особою кандидатів в депутати до Верховної Ради України Дмитра Павличка, Михайла Ратушного, Олега Гуменюка. Член Конгресу українських націоналістів та Всеукраїнського братства ветеранів ОУН-УПА. За активну участь у розбудові самостійної України має численні нагороди Тернопільської ОДА та Збараської РДА. В 1912 році нагороджений пам'ятною ювілейною медаллю «70 років УПА».

9 квітня На 89 році життя відійшов у Божі засвіти політичний в'язень, великий патріот України, багаторічний голова Збараської районної управи Братства ОУН-УПА Ярослав Перчишин.

Перчишин, Я. Сповідь моїм землякам [Текст]: спогади / Я. Перчишин; упоряд. О. Бойко; ред.: О. Яременко, Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – 88 с.: фотогр.

«...У теплій, затишній оселі колишнього політв'язня світиться допізна. І лягають на папір карбовані, гарячі слова про національно-визвольні змагання за землю і волю, за самостійну, соборну Українську державу. Лягають як спогад про пережите і як заклик до подальшої боротьби».

Про непростий і тернистий шлях свого життя ділиться у спогадах автор – колишній політв'язень, людина незламного духу і віри, віри в Україну. Доля відміряла йому бути свідком багатьох історичних подій, з чим він сокровенно ділиться зі своїми земляками. Гірчить душа спогадами...

Світлини допоможуть згадати тих людей, з котрими перетиналися шляхи автора.

Підставка Руслан

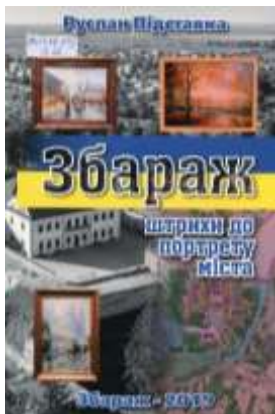
Руслан Володимирович

Підставка народився 29 листопада 1969 року в селі Чернихівці, Збараського р-ну (нині Тернопільський) – український географ, краєзнавець, дослідник історико-архітектурної спадщини. Член Наукового товариства імені Шевченка (1993). Закінчив Збараську середню школу № 2 ім. Івана Франка (зі срібною медаллю, 1987), географічний факультет (з відзнакою, 1993) та аспірантуру при кафедрі економічної і

соціальної географії Тернопільського державного педагогічного інституту (1996), (нині національний університет імені Володимира Гнатюка).

У 1988-1989 роках проходив службу в лавах Збройних Сил. Працював заступником голови профкому студентів (1991-1993) та асистентом кафедри економічної і соціальної географії (1994-1996) Тернопільського державного педагогічного інституту; екскурсоводом, молодшим науковим співробітником фондового відділу, старшим науковим співробітником науково-дослідницького відділу та заступником генерального директора з наукової та культурно-просвітницької роботи Національного заповідника «Замки Тернопілля» (2008-2019), начальником відділу туризму та охорони культурної спадщини Управління економіки та залучення інвестицій Збараської міської ради (з 2021). Досліджував «Територіальну організацію інфраструктури агропромислового комплексу Тернопільської області», Язловецький замок та історію містечка Язловець Буцацького району Тернопільської області. Автор багатьох наукових статей на цю тематику.

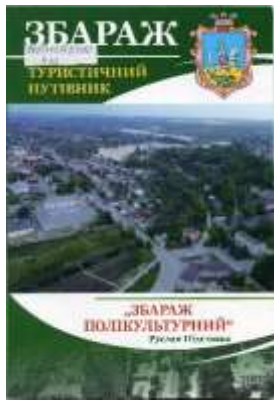
Працює над дослідженням історії і пам'яток культурної спадщини м. Збаража та населених пунктів Збараської територіальної громади. Розробив туристичний маршрут «Давній Збараж: три культури – одна історія».

Підставка, Р. Штрихи до портрету міста [Текст]: наук.-попул. вид. / Р. Підставка. – Збараж-Тернопіль: «Далі», 2019. – 90 с.: іл.

В книгу увійшли матеріали власних історико-джерелознавчих та аналітичних розвідок, які стосуються питань зародження, становлення та розвитку м. Збаража Тернопільської області і були апробовані на багатьох міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях і опубліковані у збірниках наукових праць та засобах масової інформації чи інтернет-виданнях.

Як цілісний «портрет» складається з окремих штрихів, кольору чи світлотіней, так і історія міста складається з невеличких фрагментів його життя. Читаючи окремі розвідки про історію, архітектуру чи біографії мешканців Збаражжя можна уявити портрет міста.

Підставка, Р. Збараж полікультурний [Текст]: турист. путівник / Р. Підставка; ред.: С. Пасічник, Т. Федорів; фотогр. О. Онукевич, Р. Підставка. – Тернопіль: Мандрівник, 2021. – 86 с.: фотогр.

«Історичний Збараж, витоки якого сягають глибини століть, завжди був перлиною в діадемі туристичної України...

Поліетнічний Збараж чимраз більше привертає увагу до себе і мешканців інших країн світу, діди і прадіди яких були вихідцями з нашого краю. Саме українська, польська та єврейська громади формували архітектурний образ міста, сприяли розвитку ремісництва, торгівлі, культури і мистецтва. Тому не випадково цей туристичний путівник називається «Збараж полікультурний...».

Р. Полікровський

Ратушний Михайло

Борець за незалежність України у ХХ сторіччі, український політик та громадський діяч **Михайло Ярославович Ратушний** народився 18 серпня 1962 р. в селі Чернихівці, Збаразького району (нині Тернопільський), Тернопільської області в родині учасників національно-визвольних змагань. У 1979 р. на відмінно закінчив Збаразьку СШ №2 ім. Івана Франка. 1986 р. – випускник Луцького педагогічного інституту ім. Лесі Українки, у 2009 р. – Київського

національного університету ім. Тараса Шевченка. 1986-1988 рр. – служба у війську.

1988-1990 рр. – вчитель англійської мови в школі села Гнідин Бориспільського району Київської області. В цій школі вперше в Україні було запроваджено уроки українознавства.

З 1988 р. – професійно в політиці. Участь у нелегальних культурологічних клубах Києва, член оргкомітету по скликанню установчого з'їзду Народного Руху України, перший заступник голови Київського Краєвого Руху. 1990 р. – організатор та учасник робітничого та студентського страйкового руху з вимогами виходу України з Союзу. З листопада 1990 по 25 серпня 1991 року – ув'язнено за участь у маніфестації проти військового параду на Хрещатику в Києві (більше 9 місяців Лук'янівської тюрми, сумнозвісна «справа Хмари»).

З 1991р. – участь у вільному профспілковому русі (заступник голови Всеукраїнського Об'єднання Солідарності Трудівників) та в організованому націоналістичному Русі (член Проводу Конгресу Українських Націоналістів).

З 1994 по 2002 рік двічі обирався депутатом Верховної Ради України по рідній Тернопільщині. Січень 1995 р. – в розпал російської агресії проти Чечні відвідав Грозний в статусі діючого члена Верховної Ради України, як керівник делегації з надання гуманітарної допомоги чеченському народу.

1996 – активний учасник розробки та прийняття Конституції України 1996 року. У 1994-2006 рр. – народний депутат України 3-х скликань: 2-ге скликання (березень 1994 – квітень 1998), Збараський виборчий округ № 361, Тернопільська область. Переміг в I турі (отримав більше 50 % голосів виборців), член комітету по боротьбі з організованою злочинністю і корупцією); 3-тє скликання (березень 1998 – квітень 2002), виборчий округ № 164, Тернопільська область. Член Комітету з питань бюджету (липень 1998 – лютий 2000),

член Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (з лютого 2000), голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення діяльності органів прокуратури Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності; 4-те скликання (березень 2005 — квітень 2006) від Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна», № 78 в списку, член РУХу (УНР). Член Комітету з питань європейської інтеграції (з квітня 2005).

З початку 1990-х років був членом КУН, від якого і пройшов у парламент вперше. Протягом року перебував у фракції ПРП «Реформи-Конгрес» (грудень 1998 – грудень 1999), після чого приєднався до фракції НРУ (з грудня 1999; з квітня 2000 – фракція УНР). У березні-грудні 2005 року перебував у фракції УНП.

21 серпня 2011 року на V Всесвітньому Форумі Українців обраний головою Української всесвітньої координаційної ради. 21 серпня 2016 року на VI Всесвітньому Форумі Українців знову переобраний очільником Української всесвітньої координаційної ради. 25 серпня 2023 року на VII Всесвітньому Форумі Українців обрано головою секретаріату Громадської Спільки «Українська Всесвітня Координаційна Рада» (ГС «УВКР»). Засновник і керівник аналітичного центру «Інститут національного державознавства».

Нагороджений Орденом «За заслуги» III ступеня та відзнакою Президента України – ювілейна медаль «25 років незалежності України» (2016).

Ратушній, М. Один із Patres Patriae [Текст] / М. Ратушній. – Київ: Українська видавнича справа, 2025. – 272 с.: фотогр.

Збірник статей, промов, спогадів та есеїв відомого громадського діяча М. Ратушнього. Яким був шлях до незалежності, серед перших рухівців і останніх політ'язнів ССРСР, місія націоналістів в Ічкерії, аспекти ідеології українського націоналізму, за що і як

боролася УПА, як приймалася Конституція і чому не варто було здавати ядерну зброю. Ці та інші важливі теми висвітлює безпосередній провідний учасник вікопомних подій.

Федорів Тетяна

Тетяна Ігорівна Федорів – історикиня, дослідниця історії Збаража народилася 3 лютого 1986 року в місті Збаражі, закінчила місцеву школу, Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка, де здобула диплом за спеціальністю історія та правознавство. З 2010 року працювала у Національному заповіднику «Замки Тернопілля», на посаді екскурсовода, пізніше – молодшого наукового співробітника. У 2019-2020 роках проходила наукове стажування у Інституті юдаїки Ягелонського університету (Краків) у рамках «Програми Уряду Республіки Польща для молодих науковців».

Роботу здійснює за напрямками: епіграфіка, локальна історія та історія єврейської громади Збаража. Зараз працює головним спеціалістом у відділі туризму та охорони культурної спадщини Управління економіки та залучення інвестицій Збараської міської ради. Із статтями та дослідженнями публікується у наукових виданнях та пресі.

Федорів, Т. Нариси до історії євреїв Збаража. «Новий» єврейський центр міста [Текст] / Т. Федорів. – Тернопіль: «Лібра Терра», 2019. – 116 с.: іл.

У нарисі зібрані статті, виступи та краєзнавчі розвідки останніх років, що розкривають малознану сторінку історії нашого міста – єврейство Збаража. До уваги пропонуються історичні довідки про ключові пам'ятки Збаража, пов'язані з євреями, нариси про трагедію Голокосту та ряд інших публікацій.

Окремою частиною у роботі представлено зібрані та систематизовані дані про єврейське кладовище міста Збараж. Подається коротка історична довідка про цвинтар, інформація про символіку зображень, автентичність епітафій, а також фото мацев, які збереглися до сьогодні.

Місто та люди Іди Фінк [Текст] / упоряд. Т. Федорів. – Тернопіль: ГО «Вільний світ», 2021. – 32 с.: фотогр.

У буклеті зібрані світлини Збаража різних авторів. Фото доповнені уривками тексту із роману Іди Фінк «Подорож». Зібрані фотографічні та текстові матеріали дадуть змогу зануритись в атмосферу міста, яке описує у своєму романі авторка. Читач побачить ті місцини та тих людей, котрі зустрічаються на сторінках книжки. Це допоможе краще зрозуміти, яким було місто та хто ті люди Іди Фінк.

Федорів, Т. У колі життя. Метричні книги шлюбів [Текст]: кн.-довід. єврейської громади Збараського метричного округу у період 1859-1937 рр. За матер. метричних кн. із засобу Голов. Архіву Давніх Актів у Варшаві / Т. Федорів. – Кн. перша. – Київ: Поліпрінт, 2023. – 300 с.: іл.

До уваги читача пропонується перша книжка, укладена за матеріалами метрик шлюбів, що зберігаються у Головному Архіві Давніх Актів у Варшаві. Правові шлюби, у порядку, визначеному тодішньою державою, користувалися меншою популярністю, аніж шлюби релігійні. У тогочасних єврейських громадах, Збаражча теж, перш за все йшлося про укладання релігійного шлюбу за відповідним обрядом; потім, через багато років або взагалі ніколи – шлюб цивільний, «уставовий». А тому, із загальної кількості доступних по Збаражу метричних книг, їх найменше.

Дане видання адресоване усім, хто цікавиться історією, генеалогією, епіграфікою та краєзнавством.

Федорів, Т. У колі життя. Метричні книги смертей [Текст]: кн.-довід. єврейської громади Збараського метричного округу у період 1859-1911 рр. За матер. метричних кн. із засобу Голов. Архіву Давніх Актів у Варшаві / Т. Федорів. – Кн. друга. – Київ: Поліпрінт, 2024. – 508 с.

До уваги читача пропонується друга книжка, укладена за матеріалами метричних книг реєстрації смертності, що зберігаються у Головному Архіві Давніх Актів у Варшаві.

Дане видання адресоване усім, хто цікавиться історією, генеалогією, епіграфікою та краєзнавством.

Федорів, Т. У колі життя. Метричні книги народжень [Текст]: кн.-довід. єврейської громади Збараського метричного округу у період 1877-1893 рр. За матер. метричних кн. із засобу Голов. Архіву Давніх Актів у Варшаві / Т. Федорів. – Кн. третя. Ч. 1. – Київ: Поліпрінт, 2024. – 392 с.

До уваги читача пропонується перша частина третьої книжки, укладена за матеріалами метрик народжень, що зберігаються у Головному Архіві Давніх Актів у Варшаві.

Дане видання адресоване усім, хто цікавиться історією, генеалогією, епіграфікою та краєзнавством.

Федорів, Т. У колі життя. Метричні книги народжень [Текст]: кн.-довід. єврейської громади Збараського метричного округу у період 1877-1893 рр. За матер. метричних кн. із засобу Голов. Архіву Давніх Актів у Варшаві / Т. Федорів. – Кн. третя. Ч. 2. – Київ: Поліпрінт, 2024. – 414 с.

До уваги читача пропонується друга частина третьої книжки, укладена за матеріалами метрик народжень, що зберігаються у Головному Архіві Давніх Актів у Варшаві.

Дане видання адресоване усім, хто цікавиться історією, генеалогією, епіграфікою та краєзнавством.

Науково-публіцистична література

Будзан Богдан

Богдан Павлович Будзан народився 5 січня 1944 р. у місті Збаражі на Тернопільщині. У 1975 році закінчив Київський політехнічний інститут, у 1989 – Вищу економічно школу господарського управління в Києві. З 1968 по 1991 рр. працював інженером і дослідником Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України. Водночас закінчив Київський політехнічний інститут, у 1979 р. захистив кандидатську дисертацію. У 80-х рр. очолив відділ науково-економічного розвитку зварювального виробництва інституту, брав активну участь у розробці та реалізації комплексних програм СРСР, координації діяльності дослідних, проектних і виробничих організацій, забезпечував взаємодію інституту з урядовими установами. У 1991 р. запрошений на роботу в апарат Кабінету Міністрів України, де очолив відділи з питань власності та підприємництва, а згодом – по зв'язках із міжнародними фінансовими організаціями (Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та розвитку та ін.).

У 1993 р. Богдана Павловича як успішного менеджера запросили очолити благодійний міжнародний фонд «Відродження», де розроблено і здійснено понад 100 проектів і 50 програм, спрямованих на розвиток в Україні громадянського суспільства, науки і освіти. З 1996 по 2005 рр. очолював першу в Україні бізнес-школу – вищий навчальний заклад –

Міжнародний інститут менеджменту (МІМ-Київ), впровадив розроблену ним структуру та стратегію розвитку інституту, ініціював та разом з колегами забезпечив будівництво сучасного приміщення європейського рівня, а також міжнародну акредитацію установи. Викладав дисципліни «Основи менеджменту», «Стратегічний менеджмент» і «Самоменеджмент». У 2009-2010 рр. – професор кафедри суспільних наук Міжнародного інституту бізнесу в Києві та президент Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація менеджменту». Засновник і директор (2006-2016 рр.) приватного Консультативного центру менеджменту (КЦМ-Київ), лектор, бізнес-консультант та коуч в Україні, Казахстані, Угорщині та ін. З 2015 р. – старший радник агропромислової компанії «Астарта-Київ». Член Ради директорів Вашингтонської транснаціональної освітньої групи, Асоціації менеджмент-освіти країн Центральної та Східної Європи, Почесний член Асоціації українських професіоналів США («Вашингтонська група»), член Наглядової ради Фонду вільного підприємництва для країн Східної Європи (США). З 2016 р. очолює Наглядову раду благодійного фонду «Повір у себе» (Україна).

Автор понад 160 праць, книг «Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи», «Роздуми менеджера» та «Дорогою до себе. Майже сповідь» та ін. Удостоєний почесних звань: «Відмінник освіти України», «Заслужений працівник освіти України», «Почесний громадянин м. Збараж», «Наставник року» компанії «Астарта-Київ».

19 грудня 2024 року відійшов у вічність почесний доктор Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, знаний учений, державний та професійний діяч, фахівець з менеджменту та бізнес-освіти Богдан Павлович Будзан.

Будзан, Б. Дорогою до себе. Майже сповідь [Текст]: повість-есе / Б. Будзан. – Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2019. – 248 с.

Автор книжки у відвертій відкритій формі щедро ділиться своїм досвідом та надбаними знаннями в пізнанні світу й усвідомленні свого місця в ньому. Описуючи свою життєву дорогу, він концентрується на постійному самовдосконаленні як рушійній силі реалізації життєвої місії.

Особливу увагу в книжці приділяється використанню автором досвіду сотень своїх вчителів та наставників, віртуальному ознайомленню з філософськими поглядами давніх і сучасних мислителів, що допомагало йому долати життєві труднощі й гартувати волю. Через весь текст книги червоною ниткою проходить увага до людей, реалізована автором потреба творити добро, передавати свої знання тим, хто здатен скористатися ними для спільного вкладу в покращення світу, в якому ми живемо, і в якому будуть жити наші нащадки.

Книжка буде корисною і молоді, яка ще тільки вибирає свій життєвий та професійний шлях.

Будзан, Б. Люди в пам'яті серця [Текст]: наук.-публіц. есеї / Б. Будзан. – Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2022. – 248 с.

Нова книга відомого вченого, громадського діяча, фахівця з саморозвитку і самореалізації сучасної людини Богдана Будзана присвячена людям, які zostалися в пам'яті його серця. Автор висвітлює історії спілкування з особистостями, які зіграли важливу роль у його житті.

У книзі описані етапи навчання й зростання автора, починаючи від дитячих років під опікою осліпкої бабусі, до набуття знань в престижних навчальних закладах...

Окремо висвітлено досвід наукової керівної та громадської роботи у всесвітньо відомому Інституті Патона, Міжнародному фонді «Відродження», найкращій бізнес-школі України – Міжнародному інституті менеджменту та консультативної й коучингової діяльності в десятках навчальних закладів і бізнес-компаній України та за кордоном. В усіх цих організаціях автор співпрацював з тисячами людей, у яких збагачувався новими знаннями й досвідом та ділився ними зі своїми студентами, науковцями, персоналом і менеджерами різних країн.

Будзан, Б. Чародійна сила слова [Текст]: наук.-публіц. есеї / Б. Будзан. – Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2022. – 248 с.

Автор розкриває у своїй новій книзі фундаментальну роль слова та мовлення в наріжних аспектах формування світогляду й життєвої місії, освітнього самовдосконалення й досягнення професійних вершин сучасної людини.

Слово в книзі Богдана Будзана розкривається в усіх його багатограних вимірах – і як основа емоційного інтелекту, і як первинний чинник у досягненні найвищої людської розкоші – розкоші людського спілкування. А також як потужний інструмент коучингу – новітніх освітніх технологій, що формують менеджерів надсучасної генерації, здатних досягати вершин у бізнесі і успішно самореалізовуватись в умовах 4-ої індустріальної революції...

Книга розрахована на широке коло читачів: бізнес-менеджерів, викладачів та студентів гуманітарної спеціалізації, читачів, яких цікавлять проблеми самореалізації, а надто – молодих людей, які перебувають у світоглядному та фаховому пошуку, виборі власного життєвого шляху.

Художня література

Рушник [Текст]: літ.-мистец. часопис / упоряд. В. Кравчук. – Вип. 3. – Тернопіль: Астон, 2020. – 228 с.: фотогр.

Третій випуск літературно-мистецького часописного збірника «Рушник» складають твори митців мальовничої Збаражчини. У розділ «І на тім рушникові...» запрошені професіональні письменники з Тернопілля, які відвідували Збаражчину, писали про наших авторів. Це підкреслює щиру гостинність «Рушника».

Шанувальники поезії, прози, гумору, вишивки, пензля, народних ремесел, краєзнавства, творчої робітні віднайдуть для себе відповідні тематичні матеріали.

Книга адресована широкому загалу, а також стане в пригоді учнівській і студентській молоді, учителям загальноосвітніх шкіл, викладачам вишив.

Бабій Галина

Галина Василівна Бабій народилася 29 вересня 1958 року в селі Залужжя Збаразького району (нині Тернопільський) Тернопільської області. Закінчила Збаразьку СШ №2 ім. Івана Франка. Навчалася у профтехучилищах м. Тернополя та м. Пологи Запорізької області.

Працювала у містах Дніпропетровськ та Кривий Ріг. Після повернення на батьківщину працю-

вала в санаторії-профілакторії Збаразького АТП – 16140, мережі «Укртелеком» м. Збаража. Кілька років перебувала за кордоном.

Бабій, Г. Цвіт моєї долі [Текст]: поезії / Г. Бабій; літ. ред. та передм. О. Рутецька. – Тернопіль: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2019. – 56 с.

«...Я певна: нікого не залишить байдужим ця перша збірка – перша словесна квітка – закоханої у природу, у прекрасне, у життя збаражанки, що пізнала й заробітчанські реалії, але зберегла душі своєї цвіт і примножує людську красу не лише зримо, але й словесно».

Олена Рутецька

Гербіш Надія

Гербіш Надійка народилася в м. Збараж Тернопільської області в сім'ї вчителів. Росла в Тернополі, де закінчила класичну гімназію та гуманітарний лицей. Писати вірші почала рано, в 7 років. Працювати перекладачем місіонерської групи – у 13. Через три роки закінчила лицей, поступила в університет і почала працювати журналісткою-фрілансером. У 2010-му році

отримала диплом Київського національного лінгвістичного університету за спеціальністю «Англійська мова та література».

Усними перекладами займалася з тринадцяти років. Перший перекладацький досвід здобула в американській місіонерській групі «Helping Hands». У 16 років почала дописувати в місцеві та всеукраїнські газети та журнали, а з 17-ти років працювала журналісткою в регіональному журналі.

У 18 років вийшла заміж за Ігоря Гербіша й переїхала до Збаража. Тоді ж влаштувалася в київське видавництво «Брайт Стар Паблішинг» позаштатним книжковим перекладачем, де й перевела першу книгу – Роберта Кіосакі «Бідний тато, багатий тато» – на українську мову. Після цього працювала журналісткою в обласній газеті, перекладачкою, телеведучою, прес-секретарем, фотографом, головним редактором газети «Відповідь», пізніше – у видавництві «Ездра». Далі – робота штатним оглядачем в тернопільській обласній газеті «Вільне життя плюс» і позаштатним кореспондентом у київських газетах. Статті, нариси, оповідання та вірші друкувалися в багатьох газетах, журналах, дайджестах, на Інтернет-порталах. Чимало з них здобували перемоги в літературних конкурсах – зокрема, перемога в конкурсі «Різдвяне диво» 2009-го року в номінації «Мала проза (твори для дітей 5-8 років)» стала початком активної творчості на ниві української дитячої літератури. Надія починає писати для дітей, дещо з написаного потрапляє у книжки. Улюблена дитяча антологія – «Різдвяна чудасія». (В-во "Братське).

У 2008-му році стала членом Національної спілки журналістів України.

Написала соціальну програму розвитку підлітка «Зміни своє життя» (згодом перейменовану у «Навчій мене мріяти») й викладала її в Збаразькому ПТУ-25 впродовж трьох років, а також викладала окремі лекції з цієї програми в різних навчальних закладах м. Збаража та м. Тернополя.

3 грудня 2009-го року почала працювати книжковою перекладачкою і письменницею у видавництві «Ездра» (м. Олександрія), а вже з серпня 2010-го року стала головною редакторкою цього видавництва. Тоді ж виходить кілька антологій та аудіо-книжок з творами Надії Гербіш у різних видавництвах. У січні 2011-го року на електронні книжкові полиці лягає повість «Художниця».

Також працювала усним перекладачем Тоні Ентоні (триразового чемпіона світу з кунг-фу, колишнього елітного охоронця та автора книжок «Приборкання тигра», «Крик тигра», «Пристрасть») у його авторських турах Україною та США. Була супроводжуючим перекладачем директора в-ва «Езра» Андрія Кравченка в Україні, Європі та Сполучених Штатах. Перекладала переговори видавців та членів видавничих асоціацій з різних країн під час міжнародних видавничих з'їздів Marketsquare Europe, численні бізнес-семінари, книжкові презентації тощо. У зв'язку з поверненням із Олександрії на Тернопільщину пішла з посади головної редакторки в-ва «Езра» (у квітні 2011-го) й продовжувала працювати там проектно як позаштатний працівник. З квітня 2011-го року знову почала працювати книжковим перекладачем у в-ві «Брайт Стар Паблішинг».

Із вересня 2012 року пані Надія починає викладати на спеціальності «Видавнича справа та редагування» в одному з тернопільських вузів.

15 вересня 2012 року вийшла книжка Надійки Гербіш «Теплі історії до кави», яка стала бестселером на Львівському форумі видавців, а згодом здобула перше місце в рейтингу «Топ-20» мережі Книгарень «С». На з'їзді видавців Marketsquare Europe, який відбувався в Будапешті в жовтні 2012-го, книжка одержує нагороду «European Christian Book of the Year».

2013 року Надійка стала однією з переможниць конкурсу «Жінка року» від «PIA плюс».

З 2015 року почесна членкиня журі Літературного конкурсу ім. Джона Буньяна, разом з Юрієм Вавринюком та Богданом Галуком.

У 2017 році Надійка Гербіш здобула другу вищу освіту на факультеті Міжнародних та політичних досліджень Лодзького університету як фахівчиня з американістики та мас-медіа, зосередившись на проблемі освітніх практик в інтеграції біженців. Надійка активно відстоює інтегративний підхід у публічних дискусіях в академічній, культурній та теологічній спільноті України та за кордоном.

У 2018 стала випускницею Aspen Institute Kyiv.

Книжки Надійки виходять у видавництвах України, Великобританії, США, Польщі, Туреччини та Вірменії.

Гербіш, Н. Мандрівки з чарівним атласом : Венеція [Текст] / Н. Гербіш. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2016. – 56 с.

Одного вечора Лука й Терезка гортали в кабінеті свого дідуся-географа атлас, навіть не здогадуючись, що він – чарівний. Несподівано для самих себе діти опиняються у Венеції. Вони милуються гондолами та чудовою архітектурою міста, кушують місцеві страви та дізнаються про найцікавіші події в його історії завдяки їхньому новому знайомому – пану Валерію. А головне – братові та сестрі під час цієї мандрівки вдається відкрити таємницю Чарівного Атласу.

Гербіш, Н. 15 дієвідмін радості [Текст] / Н. Гербіш. – Львів: Свічадо, 2018. – 126 с.

«15 дієвідмін радості» – біблійні історії в сучасному літературному аранжуванні, зшиті темою радості. Авраам, Сара, Адам, Єва, Марта, Марія, Закхей... вкотре переживають свої вічні ролі в 15-актних відтинках життя на межі вічності та теперішності. Книжка наближає до нас Святе Письмо, широким планом показуючи відомі сцени, що оживають у почуттях, та спонукає шукати в ньому підтримку під час життєвих випробувань.

Гербіш, Н. Мене звати Мар'ям [Текст] / Н. Гербіш. – Харків: Vivat, 2017. – 48 с.

Мар'ям втратила дім у всіх його сенсах, опинилася в чужій країні, зіткнулася з ворожістю, породженою стереотипами й історіями, зміст яких їй годі збагнути, пережила болісну втрату, однак здобула найкоштовніший дарунок любові й урятованого життя. Ця книжка про те, що, коли в місто приходить війна, тим, хто зумів вислизнути з-під її полум'яних язиків, залишається небагато: пам'ять, любов і некуче бажання вберегти найдорожчих. Однак саме з цих трьох насінюнок може вирости цілий новий світ – аби знайшлося для них трохи сприйнятливого ґрунту й турботи тих, хто поруч.

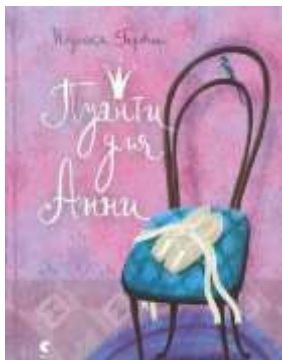

Гербіш, Н. Мандрівки з чарівним атласом : Гринвіч [Текст] / Н. Гербіш. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2018. – 72 с.

Лука і Терезка знову вирушають у захопливу мандрівку з Чарівним Атласом. Вони опиняються у Гринвічі – передмісті Лондона. Там проходить нульовий меридіан, що ділить світ на Східну і Західну півкулі. Древня обсерваторія, знайомство з професором Чемберсом, багато цікавинок із життя моряків і розвитку географічної науки – усе це чекає на юних читачів у другій книжці трилогії Надійки Гербіш.

Гербіш, Н. Пуанти для Анни [Текст] / Н. Гербіш. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2018. – 56 с.

«Пуанти для Анни» – це ніжна та життєствердна історія про доброту, любов та родинне тепло. Анна має величезну мрію, дівчинка понад усе хоче стати справжньою балериною. Відколи вона побачила на сцені театру тридцять два магічні фуете, Анна робить

усе, аби її мрія справдилася, загартовує тіло, і характер. Та чи легко бути танцівницею? Зі сцени балет видається казкою, а за лаштунками він часом нудніший за шкільну фізкультуру. Разом з Анною читачі дізнаються, що таке релеве, реверанс, екзерсис, пліє, та розкриють інші балетні секретики.

Гербіш, Н. Мандрівки з Чарівним Атласом: Париж [Текст] : повість / Н. Гербіш; іл. Богдани Бондар. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. – 64 с.

Кажуть, що Париж — це завжди про любов (і круасани). Тож Лука й Терезка вирушають у свою третю мандрівку з Чарівним Атласом не самі, а прихопивши з собою закохану пару. Разом вони ласуватимуть традиційною французькою випічкою, розкриють таємниці Ейфелевої вежі й незбагненого Монмартру, прогуляються вздовж Сени, познайомляться з полотнами знамих імпресіоністів і побачать славетний Нотр-Дам. А ще вони довідаються, чому столицю Франції називають Містом Світла і чому до неї так сильно хочеться повертатися повсякчас.

Гербіш, Н. Мамо, а Бог який? [Текст] / Н. Гербіш. – Львів: Свічадо, 2019. – 40 с.

Як уперше пояснити маленькій дитині, яким є Той, кого ми не бачимо, не чуємо, але який завжди поруч та любить нас? Пропонуємо вам підглянути, як це вдається знаній християнській письменниці Надії Гербіш. А ставить їй «легкі» дитячі запитання маленька донечка Богданка. Для спільного читання в родинному колі з дітьми дошкільного віку.

Гербіш, Н. Ми живемо на краю вулкана [Текст] / Н. Гербіш; наук. консультант Т. Федорів. – Київ: Портал, 2020. – 64 с.

Тернопільщина, Друга світова війна. Затишне життя єврейської родини в мультикультурному Збаражжі розбивається на друзки, коли в місто приходять гітлерівські війська. Переживши безнадію гетто й утрату найближчих, маленька героїня знаходить допомогу. Одна з безлічі таких схожих і таких особистих історій. Це книжка про темряву, страх, горе – і про надію та нове життя, що зрештою перемагають. Засновано на документальних матеріалах.

Гербіш, Н. Яблука війни [Текст] / Н. Гербіш. – Київ: Портал, 2020. – 64 с.

Щемка, зворушлива й багатогранна книжка Надійки Гербіш «Яблука війни» порушує одразу кілька важливих і водночас нелегких тем – вимушеної еміграції, поразки у визвольній війні, пост-травматичного розладу, стосунків у сім'ї й того, як дитина переживає негаразди в родині. Попри серйозність проблематики, письменниці вдається створити відчуття домашнього затишку, тепла й очікування змін на краще, які неодмінно прийдуть. Читаючи, відчуєте, як емоції змінюватимуть одна одну – від розчулення до суму, від легкої посмішки до радості. Не дивуйтеся такому широкому їх спектру – авторка справді тонко відчуває людей і, ворушачи ниточками слів, поціляє у саме серце.

Гербіш, Н. Велика різдвяна книжка [Текст] / Н. Гербіш, Я. Грицак – Київ: Портал, 2020. – 200 с.

Різдво – свято з особливою атмосферою надії та дива. В історії чимало зворушливих прикладів, як-от перемир'я під час Другої світової, коли по обидва боки фронту звучала та сама колядка.

Голоси двох авторів переплітаються, щоразу додаючи нових смислів та інтонацій у розмову про найсвітліше свято. Історичні факти, роздуми про народження Бога, традиційні та комерційні символи, Різдво в маскультурі – мозаїка тем, що витворює особливе різдвяне співзвуччя.

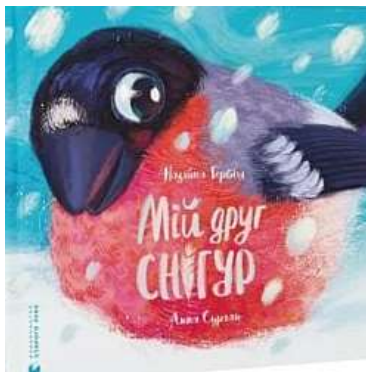

Гербіш, Н. Дім, який ти любила, мамо [Текст] / Н. Гербіш, Я. Грицак – Київ: Портал, 2024. – 144 с.: іл.

У книзі письменниця розповідає історію родини зі східної Галичини. Зокрема, про дитинство й дорослішання Насті та її брата Миколи. Настя тужить за матір'ю, їй важко прийняти нову татову дружину Юстину у домі, який так колись любила її мама. Микола виростає та стає повстанцем УПА. Саме пам'ять про лагідність нені й історії, які вона розповідала перед сном, зігрівають його в нічному лісі й допомагають не зневіритися. Він закохується у дівчину, яку звати як і матір, й, ризикуючи власним життям, намагається врятувати її від енкаведистів. Згодом доля Миколи переплітається з долею отця Миколи Конрада. Як йдеться в анотації книги, долі воїна Миколи Венгера та отця Миколи Конрада переплітаються й витворюють спільне полотно драматичних подій, у яких багато українців можуть упізнати історії своїх родин. Кожна з них – правдива та звірена авторці близькими людьми головних героїв.

Кожен із розділів книги є окремим роком. Проте роки ідуть не в хронологічній послідовності. Авторка каже, що зробила саме так, аби передати сумбурність тих часів. Останній розділ «Післямова» написаний вже під час повномасштабної війни, тут Надійка Гербіш провела паралелі між сучасністю та минулим.

Над книгою «Дім, який ти любила, мамо» працювала ціла команда. Одним з істориків, який консультував Надійку Гербіш, був український науковець, релігієзнавець Ігор Козловський. Власне його пам'яті й присвячена книга. Науковця не стало у 2023 році.

Гербіш, Н. Мій друг снігур [Текст] / Н. Гербіш; іл. Анни Сурган. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2025. – 40 с.: іл. – (Ілюстровані історії та казки).

Дана дуже любить пташок. І її будинок над озером з чудовим садом - найкраще місце для спостереження за ними. Адже Данин тато змайстрував чудові годівнички, а сама вона традиційно готує для пернатих насіння на зиму. У кімнаті дівчинки висить велетенська мапа, і щодня Дана записує, кого з пташок їй уже пощастило побачити. На жаль, жодного разу їй не доводилося зустріти снігурів. А саме про це дівчинка мріє найбільше. І ось напередодні Різдва їй чекає справжнє диво...

Гриців Іванна

Іванна Гриців – поетеса, волонтер та громадська діячка народилася і росла в селі Слоут на Глухівщині (Сумщина). Дитячі та юнацькі роки проживала в селі Росохач, Чортківського району, Тернопільської області. Закінчила Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, здобувши спеціальність філолог, викладач української та польської мов та літератур. Зараз проживає в місті Збараж та працює в «Музеї російсько-української війни».

Перші вірші почала писати в тринадцятирічному віці. Свої поезії друкувала в альманаху «Політ моїх думок» (м. Хмельницький, 2021), в літературно-мистецькому альманаху

літературного об'єднання при Тернопільській обласній організації НСПУ «Подільська толока» (2023) та в літературно-мистецькому та громадсько-політичному «ЛітТерА» (Літературне Тернопілля Ансамблеве»).

Гриців, І. Доторкнися до мого серця [Текст]: поезії / І. Гриців; літ. редагув.: В. Кравчук, І. Тарас; передм. В. Кравчук. – Тернопіль: Астон, 2024. – 56 с.

«Доторкнися до мого серця» – перша книжка Іванни Гриців, до якої авторка йшла не один рік. Поетична збірка вмістила в собі три цикли з віршами, написаними впродовж 2015-2024 рр. Поезії наповнені роздумами про сенс життя, ніжними нотками кохання, а також переживаннями та тривогами в час російсько-української війни. Думки і відчуття авторки знайшли своє відображення на папері, сподіваємося, вони заторкнуть серця читачів.

Гриців, І. Із глибокої шухляди. #без цензури на любов [Текст]: поезії / І. Гриців; літ. редагув. В. Кравчук; худож. Р. Давлетов. – Хмельницький: Вид. ФОП Стасюк Л. С., 2024. – 68 с.

...Друга ж книга про найсокровенніші почуття людини – про кохання у всіх його проявах. Ніжне, вірне, магнетичне, довірливе, пристрасне у своєму зародку, та – гірке, мов полин, нерозділене, зранене, та зболене у розставанні... Саме тому, перед тобою, дорогий читачу, не просто думки та відчуття поетеси, а тендітна душа авторки, яку вона тривалий час ховала у глибокій шухляді під штампом цензури людського осуду.

Та ніхто не вправі на землі судити закоханих, бо що може бути кращим за почуття глибокої взаємної прихильності?

Залеський Андрій

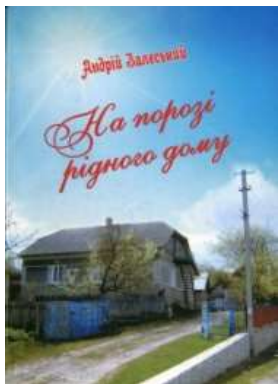

Андрій Іванович Залеський народився 1946 року в селі Добриводи, на Тернопіллі. Там же і закінчив середню школу. В 1964-1965 рр. працював слюсарем-монтажником на будівництві Збараського цукрового заводу.

В 1965 році призваний в ряди Збройних сил. Відслужив два роки строкової служби. Поступив на загальновійськовий факультет Санкт-Петербурзького вищого військового училища. Після закінчення проходив офіцерську службу на різних військових посадах. В 1991 році звільнився в запас. Працював інспектором, старшим інспектором по режиму і охороні в Київському науково-дослідному інституті електрозварки Академії наук України, пізніше – командиром спецпідрозділу державної служби охорони Залізничного району міста Києва. В 1995 році, за сімейними обставинами переїхав на проживання в село Шимківці Збараського району. Деякий час працював в агротоварстві «Калина».

Андрій Залеський офіцер у відставці. Був членом Української народної партії, депутатом Збараської районної ради V скликання. Членом Національної спілки журналістів України. Автор книг «Село на кордоні Волині», «Стежками людської долі», «Петро Олійник – життя і боротьба», «На службі у військах правопорядку», «На порозі рідного дому», автор ряду публікацій в засобах масової інформації.

Помер А. І. Залеський 3 листопада 2019 року.

сьогодення, роздуми.

Залеський, А. На порозі рідного дому
[Текст] : літ.-публіц. вид. / А. Залеський;
ред. В. Кравчук. – Збараж: Обрій, 2016. –
186 с.: фотогр.

Про свій рідний дім у селі Доброводах, про свої молоді роки, життя рідних і знайомих у тяжкі роки післявоєнного періоду минулого століття описує автор. Частково характеризує він і тогочасний районний центр Збараж. У нарисах є деякі реалії

Кіпібіда Зіновій

Зіновій Михайлович Кіпібіда народився 11 жовтня 1953 року в селі Чернихівці Збараського району (нині Тернопільський) Тернопільської області. Закінчив Вижницьке училище прикладного мистецтва, Тернопільський приладобудівний інститут (нині ТНТУ ім. Івана Пулюя). Працював художником у Тернополі в об'єднанні «Ватра» та ПМП «Юлія».

Член Національної спілки письменників України (1993) та Національної спілки журналістів України (1993). Голова літературного об'єднання при Тернопільській обласній організації Національної спілки письменників України (від 1998).

Ще коли вчився у Вижницькому училищі прикладного мистецтва, почав дописувати у газети, працював на районному радіо у Вижниці. Писати почав з поезії.

В 2013 році Національна Спілка письменників України нагородила Зіновія Кіпібіду медаллю «Почесна відзнака».

Кіпібіда, З. Центик до копійочки [Текст] : гумор, сатира / З. Кіпібіда; ред. П. Козловський. – Тернопіль: ТОВ «Терно-граф», 2019. – 116 с.

У своєму черговому виданні автор засобами сатири та гумору дошкульно, іронічно висміює наші повсякденні життєві негаразди, вміло мережить пародії на вірші колег-поетів.

Кіпібіда, З. Кардіограма душі [Текст] : поезії / З. Кіпібіда. – Тернопіль, 2023. – 63 с.

Поетична збірка «Кардіограма душі» – це ліричний погляд автора крізь призму прожитого й пережитого. У ній ви відчуєте ритмію сьогодення, зазирнете крізь щілину у потаємні двері інтимної лірики, прочитаете картини родинного буття.

Кравчук Володимир

Володимир Олексійович Кравчук народився 25 серпня 1933 року в селі Пахиня, що на Лановеччині, у великій ковальській трудовій сім'ї, де було 6 хлопчиків і 3-є дівчаток. Початкову освіту здобув у рідному селі, десятирічну – у Вербовецькій школі. Після служби в армії закінчив музичний відділ Чортківського педагогічного училища, в якому за три роки навчання оволодів технікою гри на скрипці, піаніно, всіх

струнних і духових інструментах. Після закінчення училища в 1960-1961 роках викладав музику і співи в Лановецьких школах, а з 1961 по 1973 – у Збаразькій СШ №1. Крім уроків організував хори, ансамблі, з якими виступав на концертах перед учнями і жителями міста.

Музика – лише одне з багатьох захоплень Володимира Олексійовича. Інше з них – історія. Закінчивши заочно історичний факультет Львівського державного університету, він від 1973 по 1993 роки викладав історію, суспільствознавство, основи держави і права.

Крім власне уроків, Володимир Олексійович організував історичні гуртки, лекторські групи, з якими виступав в школах, перед працівниками промислових підприємств з цікавими й актуальними на той час лекціями, на районному радіо. Як історик, Володимир Кравчук понад 10 років очолював районне методичне об'єднання вчителів історії, очолював він і велике товариство «Охорони пам'яток історії і культури

Після 32-річної плідної педагогічної і громадської діяльності, вийшов на заслужений відпочинок. Володимир Кравчук, пригадавши батьківську науку, зайнявся ковальською справою, яка виручала його в наш нелегкий час. Отож і дзвеніла кузня Володимира Кравчука, дзвеніло і його журналістське слово. Вступивши в Національну спілку журналістів і краєзнавців України, Володимир Олексійович ще більше віддався краєзнавчій, журналістській і книговидавничій справі.

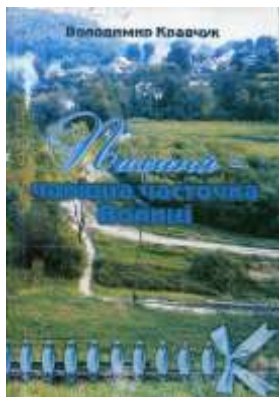
Проживши в Збаражі 57 років, знаючи кожен вуличку, школу, кожен храм міста, активно спілкуючись з вчителями, лікарями, священнослужителями, він зібрав, описав історію всіх закладів освіти, культури, спорту, медицини й храмів міста.

З-під його пера вийшли книги: «Пахinya – чарівна часточка Волині» – про його рідне село, «Історія Лановеччини», до якої увійшли зібрані ним протягом 10 років історичні матеріали

багатьох сіл Лановеччини, «Розвиток футболу на Збаражчині», «Історія виховання і навчання дітей в захоронках і садочках Збаража». Останнім часом Володимир Олексійович працював над написанням книги про рідну школу, в якій працював, в якій навчалась його дружина, два сини і двоє онуків. За кілька місяців до смерті Володимир Олексійович таки отримав сигнальний екземпляр майбутньої книжки, шукав спонсорів, щоб надрукувати книжку у кольорі. Але не встиг.

Секретаріат Національної спілки журналістів України своєю постановою від 29 травня 2013 року нагородив Володимира Олексійовича Кравчука «Золотою медаллю української журналістики».

23 жовтня 2018 року, на 86-му році життя помер В. О. Кравчук.

Кравчук, В. Пахinya – часточка Волині
[Текст]: коротка історія с. Пахinya / В. Кравчук. – Збараж : Рушник, 2016. – 138 с. – Бібліогр.: с. 137.

Книга присвячена рідному селу автора. У ній є багато цікавих відомостей, викладених у 18-ти розділах: від розповідей очевидців до історичних джерел; найдавніші поселення на території України; Україна під владою Литви і Речі Посполитої, Російської імперії, Польщі, в роки Першої та Другої світових війн; життя за радянської влади в незалежній Україні. У книзі також є опис про народні промисли та ремесла. Є й розділи: освіта; великі люди з маленького села; культура; медицина; релігійні вірування та церковне життя; легенди села. історико-публіцистичне ілюстроване видання буде цікавим не лише мешканцям Лановеччини, а й збаражчанам, пов'язаним тим чи іншим чином із сусіднім районом, а також усім, кого цікавить історія рідного краю.

Кравчук Володимир

Володимир Яроslавович Кравчук народився 10 листопада 1960 року в селі Добромірка, Збараського району (нині Тернопільський) Тернопільської області. Після закінчення школи навчався на лікувальному факультеті Кременецького медичного училища, яке закінчив у 1981 році.

У 1986 році брав участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. У 90-х роках працював фельдшером невідкладної медичної допомоги в місті Тернопіль. Служив в армії.

У 2002-2007 рр. навчався у Харківському міжнародному фінансово-економічному інституті (нині – Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету).

Упорядник та видавець літературно-мистецького альманаху «Рушник» у Збаражі. До цього видання ввійшли твори авторів – літстудійців однойменної літературно-мистецької студії, яка працює при Збараському районному будинку культури.

З грудня 2007 по березень 2009 року працював редактором Збараської районної газети «Народне слово», а також помічником санітарного лікаря районної санепідемстанції (м. Збараж). З квітня 2009 року – керівник літературно-мистецької студії «Рушник» при Збараському РБК.

Друкувався в альманасі «Вітрила-80», колективному збірнику «Веселий ярмарок», у журналах «Дзвін» (раніше «Жовтень»), «Перець», «Малютко», «Тернопіль», «Вітчизна». Свої твори також публікував у часописах Латвії, Італії, США, Канади, Австралії. Багато творів написані для дітей. Окремі з них брали участь у Міжнародному конкурсі талановитої молоді «Гранослов» у Києві. Редактор багатьох поетичних збірок,

видань для дітей та юнацтва. Вірші Володимира Кравчука покладені на музику, яку написали Ю. Бірковий, В. Добровольський, Л. Панюс (м. Тербовля).

З 1998 р. – член Національної спілки журналістів України, а з 1999 р. – Національної спілки письменників України.

Відзнаки: лауреат всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Братів Богдана та Левка Лепких (2022); лауреат літературної премії імені Іванни Блажкевич (2000); лауреат літературної премії імені Володимира Вихруща (2001); дипломант італійського часопису «Нові дні» (2006); лауреат премії журналу «Літературний Тернопіль» (2010). Володар «Золотої медалі української журналістики».

Помер Володимир Ярославович Кравчук 7 червня 2025 року в місті Збаражі на Тернопільщині.

Кравчук, В. Сивий жайвір висіває пісню [Текст]: вірші старі і нові / В. Кравчук. – Тернопіль : ТОВ «Терно-граф», 2018. – 124 с.

До нової книги українського поета увійшли відомі та маловідомі твори різних років, основному – лірика. Окремим розділом подані вірші для дітей.

Кравчук, В. Вір поезії [Текст] / В. Кравчук, Р. Обшарська. – Тернопіль : ТОВ «Терно-граф», 2019. – 88 с

Поетична збірка «Вір поезії» написана знаними українськими поетами Володимиром Кравчуком та Райсою Обшарською у співавторстві, Це своєрідна інновація, адже твори – спільні. Хтось з авторів задавав тему, проводив сюжетну лінію, інший – поглиблював, домислював. Так і народжу-

вались ці вірші, у яких домінують світлі людські почуття, взаємовідносини, а також злободенні теми сьогодення.

Кравчук, В. Годинник на розп'ятті
[Текст]: поезії / В. Кравчук. – Тернопіль :
ТОВ «Терно-граф», 2019. – 112 с.

Слова то квітнуть, то кривавлять, то дзвонами пронизують світ, то легко торкають серце. Досі чую та бачу їх контури, їх відлуння. На перетині літ тінь від хреста веде відлік прожитого, а цвях на розп'ятті пломеніє правдою. У рапт цей образ перекривають дитячі голоси, мамин поклик, пташина мова . І тут же – спів закоханого серця, милування дарами природи, змереження букету любові. Та знову тінь світлового годинника перекреслює цю ідилію й калинові сльози падають на нову похоронку. Як усе переплетено, зцілено, схрещено у теперішньому житті. Як усе злилося, змережилось у поезіях Володимира Кравчука – до щему, до трепету. Могутні оркестри і ніжність сопілки, поклик журавлиних небес і подих батьківської оселі.

Дякую, побратиме, що довірив мені свої болі та втіхи. Неси їх людям, даруй як ліки, як сяйво калинової мольби.

Олег Герман

Кравчук, В. Визріла дорога
[Текст]: поезії / В. Кравчук. – Тернопіль :
ТОВ «Терно-граф», 2020. – 112 с.

Життєва і творча зрілість, біль викликів сьогодення, святість спогадів і світлість почуттів, осмислення буття з огляду на прожитий відрізок часу – основні мотиви нової книжки відомого українського поета.

Кравчук, В. Сніговиця [Текст]: казка / В. Кравчук. – Тернопіль : Джура, 2020. – 24 с.

Віршована казка «Сніговиця» українського письменника Володимира Кравчука веде малечу у світ захоплюючих пригод, головним героєм яких є дідусь Медоборій та казкова пані Сніговиця. Світ казки вчить робити добро і любити рідний край.

Кравчук, В. Часоплин [Текст]: поезії / В. Кравчук. – Тернопіль : ТОВ «Тернограф», 2021. – 104 с.

У новій поетичній збірці автор запрошує вдумливого читача до розмислів над сучасним і прожитим через призму ліричного світосприйняття.

Світлі мотиви одвічного кохання стануть легкокрилим доторком до врзливо-ніжних сердець.

Кравчук, В. На розгортці трави [Текст]: поезії / В. Кравчук. – Тернопіль : Осадца Ю. В., 2025. – 86 с.

Нова поетична збірка знаного автора засвідчує відродження поетичної мініатюри в українській літературі. Лірика, злободенні теми сьогодення, мотиви кохання, єднання з природою – основна тематика творів.

Образно-метафоричне світобачення, яким володіє поет, зримо постає з-під його пера для шанувальників традиційної поезії.

Назар Марія

Марія Іванівна Назар –

поетеса, педагогиня, краєзнавиця, народилась 31 січня 1956 року у с. Доброводи, що на Збаражчині. Після закінчення у 1972 році Доброводівської середньої школи, пішла працювати бібліотекарем у цю ж школу. У 1975 році вона вступила на філологічний факультет Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, який закінчила у 1979 році.

Марія Іванівна працювала вчителем української мови та літератури в рідній школі (1979-1998), у технічному ліцеї (1998-2018), від 2018 – у відділенні Малої академії наук України.

Свої вірші письменниця почала друкувати в періодиці з 1970-х років, зокрема друкувалась в журналі «Тернопіль», газетах «Вільне життя», «Західна Україна» районній газеті, літературно-мистецьких альманахах «Курінь», «Рушник», «Подільська толока», «Літературна Збаражчина», «Освітнянська скриня».

Авторка численних збірок поезій, літературознавчих нарисів, краєзнавчих досліджень. Членкиня Національної спілки письменників України (2013) та Національної спілки журналістів України (2009).

Нагороди: Тернопільська обласна премія імені Богдана Лепкого (2021), Тернопільська обласна літературна премія імені Ярослава Павуляка (2020), відмінник народної освіти УРСР (1982), відмінник освіти України (2006), нагрудний знак «Василь Сухомлинський» (2007), медаль «Почесна відзнака НСЖУ» (2023).

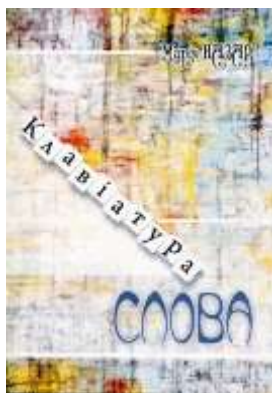
Назар, М. У долонях неба [Текст]: поезії / М. Назар. – Збараж : Обрій, 2016. – 110 с.

«Є слово, як долі шанс // Воно кредит, воно – аванс» – ці поетичні рядки лаконічно передають ключовий мотив самої збірки поезій Марії Назар «У долонях неба». Любов і страждання, пошуки і сподівання, філософські роздуми та віра у сили природи – все це переплелось у мереживі поезії авторки. Твори вражають легкістю та розкриллям мислення, розмаїттям мотивів та настроїв. Тож нехай ця дивна музика долине до сердець шанувальників поезії

Назар, М. Біля джерел мови [Текст] / М. Назар. – Доброводи: «Просвіта», 2016. – 56 с.

Ця книжка – своєрідний портрет українського мовознавця с. Доброводи, що на Збаражчині. У її тематичних розділах читач може познайомитися зі сторінками його життяпису, здобутками у розвитку лінгвістики. Написана на основі наукових, краєзнавчих та родинних матеріалів, книжка розрахована для науковців, краєзнавців, земляків, а також для тих, хто не байдужий до історії свого краю.

Назар, М. Клавіатура слова [Текст]: поема-мозаїка / М. Назар. – Тернопіль : ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2018. – 27 с.

Поема-мозаїка «Клавіатура слова» – восьма поетична збірка поетеси Марії Назар. Скомпонована у форматі орнаменту із словесного багатозвуччя цінностей людини – слова, пам'яті, любові, пісні... Висвітленню

ідейного задуму слугують супровідні мотто, що є своєрідними камертонами твору, які будять голоси серця. Твір звучить по-філософськи, публіцистично й актуально.

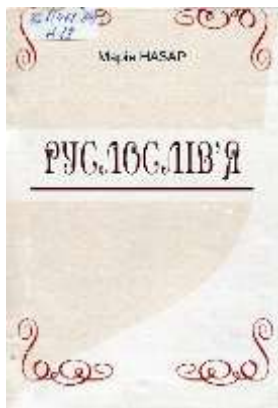

Назар, М. Вивчення творчості Ярослава Павуляка в школі [Текст] / М. Назар. – Тернопіль: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2020. – 56 с.

«Вивчення творчості Ярослава Павуляка в школі» – посібник, в якому подано матеріали за творчістю письменника Я. Павуляка.

Запропоновані конспекти уроків з літератури рідного краю, сценарій позакласного заходу, розробка заняття мовно-літературного гуртка та роздатковий матеріал з теорії літератури можна використати під час навчально-виховного процесу в школі.

Для вчителів-словесників загальноосвітніх шкіл, учнів та поціновувачів культури рідного краю.

Назар, М. Руслослів'я [Текст]: рубаї / М. Назар. – Тернопіль: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2020. – 112 с.

Дев'ята збірка М. Назар «Руслослів'я» – це своєрідний поетичний світ, самотутній звучанням та образами. Витримана в традиціях рубаї, книжка відзначається версифікаційною вправністю, точністю вислову, насиченістю мотивів.

Окремі з вішованих рядків – це відшліфовані афоризми, у яких сконцентрована енергетика слова. Ліричне «Я» поета перебуває в постійній динаміці-зміні настроїв і переживань.

Назар, М. Єрусалимськими стезями
[Текст]: вірші / М. Назар. – Тернопіль, 2021. – 40 с.

Ця книжка – своєрідний репортаж людини, що пройшла священними дорогами Єрусалиму. Вона звучить як медитація, надаючи духовної сили очищення.

У її восьми розділах постає Свята Земля як духовна особистість, зі своїми місцями Божественних послань і чудес, зрад і битв. Читаючи її, стаєш частиною духовної культури і християнства.

Тож нехай єрусалимські стежки, протоптані думками автора, стануть для читача новими відкриттями у Вірі, Надії, Любові.

Назар, М. Наш Сковорода від А до Я
[Текст] / М. Назар. – Тернопіль, 2021. – 68с.

«Наш Сковорода від А до Я» – це спроба осмислити в оригінальній формі величні обшири думки мислителя Григорія сквороди – нашого Перворозуму. У книжці сконденсовано передано його життєпис у фактах, візіях та думках. Цьому посприяв формат алфавітного порядку думнослів'я, а також жанр тавтограми, який виник у

барокову добу Г. Сковороди.

Видання присвячене 300-річчю з дня народження Г. Сковороди й адресоване поціновувачам його спадщини.

Назар, М. Три вінки сонетів [Текст]: вірші / М. Назар. – Тернопіль, 2021. – 40с.

Три вінки сонетів – своєрідна добірка творів, у якій читач зможе перегорнути сторінки життєпису Тараса Шевченка, Івана

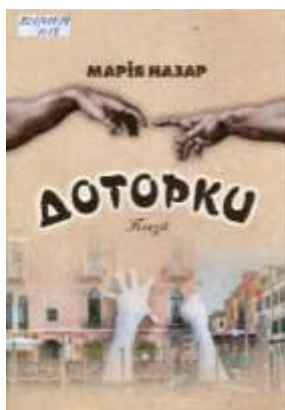

Іранка та Лєсі Українки. Любов і страждання, пошуки і сподівання, філософські роздуми та віра в майбуття переплітаються у вінкоплетиві цього оригінального жанру.

Назар, М. На струнах глосарію [Текст] / М. Назар. – Тернопіль, 2023. – 144 с.

Свою тринадцятою поетичною книжкою «На струнах глосарію» авторка привідчинила поетичний храм Тернопілля, який зазвучав повноголосо іменами представниками багатьох поколінь нашого краю. Вони продовжують жити і звучати у збірці, завдяки використанню оригінального жанру – глоси. Видання присвячене 40-річчю заснування Тернопільського обласного об'єднання Національної спілки письменників України.

Назар, М. Доторки [Текст]: поезії / М. Назар. – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2024. – 84 с.

«Доторки» – це спроба письменниці Марії Назар доторкнутися до вічних істин мистецтва слова, музики, живопису та інших царин творчого духу. У триєдино скомпонованих розділах подано словесне осмислення надбань світової літератури.

Назар, М. Світловиміри чину [Текст]: поезії, проза / М. Назар. – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2025. – 68 с.

Задум відтворити постать Богдана Лепкого як митця у всій його многогранності втілено в книжці «Світловиміри чину». У ній – оригінальне поєднання подій і фактів з життя Богдана Лепкого із різножанровими ліричними творами, що наближає читача до літературної доби кінця ХІХ першої половини ХХ століть і створює повновартісний портрет письменника й літературознавця, художника й мистецтвознавця, видавця й просвітителя.

Рутецька Олена

Олена Василівна Рутецька народилася 22 червня 1937 року у селі Красносільці на Тернопільщині. Закінчила Збаразьку середню школу № 1 (1954), філологічний факультет Чернівецького державного університету (1959). Одразу після закінчення навчання працювала в редакції Глибоцької районної газети Чернівецької області.

Постійно друкувала статті, нариси про вчителів, працівників освіти,

матеріали на моральноетичні теми.

Працюючи в школі, не оминала літературних дат, організовувала свята рідної мови, на яких частими гостями були не лише педагоги, громадськість, а й письменники Буковини. Впродовж усіх років праці керувала гуртками, літературно-творчим клубом «Едельвейс», з якого вийшли поети, редактори столичних журналів, кандидати наук, режисери, журналісти,

заслужені артисти, переможці олімпіад, різноманітних конкурсів, в т.ч. «Буковинська зіронька».

Олена Василівна – відмінник освіти України, лауреат педагогічної премії ім. О. Поповича. 27 листопада 2005 року О. Рутецька стала лауреатом премії ім. Ольги Кобилянської «За вагомий внесок у розвиток літератури, пропаганду творчості Ольги Кобилянської серед учнівської молоді, активну громадську діяльність в ім'я незалежності України». Член Національної спілки журналістів України, член літературного об'єднання при Тернопільській обласній організації Національної спілки письменників України.

З 2011 року проживає на Збаражчині,

Рутецька, О. Життєві спалахи [Текст]: поезії, проза / О. Рутецька. – Чернівці: Місто, 2017. – 164 с.

«Життєві спалахи» – шоста збірка авторки, у якій вона не зраджує сокровенному – поетичному слову. Як стану її душі. Однак поряд з поезією з'являються прозові твори: спогади, нариси, новели, роздуми. Найповніше виписані жіночі долі сучасниць, яскраві, невігдані, інколи – як спалахи у життєвому морі.

Рутецька, О. «Я – син землі, де колісала ненька» [Текст]: худож.-докум. Збірник. Поезії, мала проза / О. Рутецька. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. – 100 с.: фотогр.

Інколи задумуєшся: «Скільки їх, таких, як він, поза межами рідної домівки, що впродовж десятиліть не можуть забути запаху чорнобривців, рути-м'яти, що п'янили в вечеровій тиші, щобету ластів'ят

під дахом рідної повітки, вулиць, по яких бігали босоніж?». Добре знаю лише одного – Іллю Петровича Яремчука, родом з с. Красносільці.

Рутецька, О. Думками в юність повертаюся [Текст]: оповіді / О. Рутецька. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. – 100 с.: фотогр.

«Думками в юність повертаюся» – дев'ята збірка авторки, у якій вона ділиться споминами про дитячі, шкільні та університетські роки на Тернопіллі (с. Красносільці, м. Збараж), у Чернівцях. Вони бентежать світлом перших дитячих вражень, овіяні щемливою любов'ю до родини, рідних місць, народних звичаїв, однокласників, нестримною жагою до знань. Перед очима постає вируюче, неспокійне життя 40-50 рр. ХХ ст.

Рутецька, О. Одкровення душі [Текст]: оповіді / О. Рутецька. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. – 312 с.: фотогр.

«Одкровення душі» – десята збірка авторки, що складається з двох частин: «Думками в юність повертаюся» та «І оживають зрілості літа». У ній – спомини про дитячі, шкільні роки в с. Красносільці, м. Збараж та університетські в м. Чернівці, життя на Буковині та після повернення на Тернопілля.

Перед очима постає вируюче, неспокійне життя ХХ-ХХІ ст.

Сливка Галина

Галина Богданівна Сливка народилася 18 квітня 1972 р. в м. Збаражі, що на Тернопільщині. Закінчила Тернопільський державний педагогічний інститут за спеціальністю «Педагогіка та методика початкового навчання і психологія». До 2019 року жила і працювала в Збаражі практичним психологом, методистом із соціально-психологічних питань мето-

дичного кабінету районного відділу освіти, керувала хором у храмі Різдва Христового м. Збаража. На даний час працює в м. Києві вчителем початкових класів

Галина Сливка лауреат міжнародної Літературно-мистецької премії ім. Пантелеймона Куліша, авторка поетичних збірок. Її поезія друкувалася у періодичних виданнях та колективних поетичних збірках, антологіях сучасної української поезії «М'ята» (2018), «Подільська толока» (2018), «Обпалені крила» (2019), «Українська вишиванка» (2019), «У пошуку альтернативи» (2020), «Рушник» (2021), «Нескорена Україна» (2022), «Україна непереможна» (2022).

Сливка, Г. Сім кроків до Світла
[Текст]: поезія / Г. Сливка. – Львів: Сполом, 2018. – 84 с.

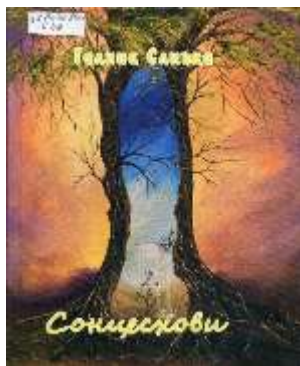
Поетична збірка «Сім кроків до Світла» – дебютна книга Галини Сливки. За задумом автора, вона створена для того, щоб вийти із темряви власних тіней до світла, щоб отримати зцілення і спокій, знайшовши відповіді на важливі для кожного

запитання. Це поетична версія розмови, яку кожен із нас веде із Творцем та зі світом, розмови, яка нерозривна із життям, бо вона – пісня життя.

Сливка, Г. На шляху Любові [Текст]: поезії / Г. Сливка. – Львів: Сполом, 2018. – 80 с.

Збірка поезій «На шляху Любові» – друга книга Галини Сливки. Літо – пора росту і розквіту у природі. Одночасно воно є періодом активного руху думки, її втілення у світоглядних поглядах, переконаннях і діях людини. Неповторність і незворотність життя народжує уважність до кожної його миті, підштовхує до роздумів, дарує усвідомлення справжніх цінностей на життєвій проці, на шляху Любові. Усе це – різнобарвні картини, написані пензлем поетичного слова – пропонується широкому колу читачів.

Сливка, Г. Сонцесхови [Текст]: поезії / Г. Сливка. – Київ: Український пріоритет, 2022. – 224 с.: іл.

Точка перетину безлічі світів у Божому творінні – це людське серце. І у цій точці із плином життя є все: від прірв і боліт відчаю до полум'яного горіння любові та разючого усвідомлення цінності кожної миті життя. Темрява тане із найменшим променем сонця, яке щоразу з'являється, варто лише додати зусиль до його пошуку. На кожній сторінці цієї книги Галини Сливки – поезії, які є перехрестями стежок пошуку цього внутрішнього сонця у глибинах людської суті.

Поезія і живопис – невід'ємні складові мистецтва зростання, дозрівання, самоусвідомлення та самовдосконалення душі у цьому непростому світі. Саме тому живописні твори Анатолія Юращука об'єдналися із віршами Галини Сливки у цій книзі, аби живим нервом у слові та образі трималися мости над сердечними прірвами, аби відкрилися сонцесхови для Богом благословенної роботи – творити, ширити і навчати Добра.

Сливка, Г. Будь! [Текст]: поезії / Г. Сливка. – Київ: Український пріоритет, 2023. – 88 с.

БУДЬ, БУДИ, БУДУЙ, ЗБВАЙСЯ, БУТНІСТЬ, , ПРИБУТОК, ПОБУТ, ПОЗБУТИСЬ, БУЛО, БУВАЛИЙ, НЕЗБУТНІЙ, ЗДОБУТОК – далеко не повний ряд слів нашої неймовірно багатой мови, який об'єднує спільна морфема БУ.

Десь глибоко у наших душах і наших тілах ця морфема червоною ниткою пульсує та зв'язує нас, українців у єдину, серце до серця, нерозривну кулю, покликання якої – дарувати життя, розвивати, насичувати, підносити, ширити світло знань і спалювати пільму та нечистоту.

Ця книжка віршів – шлях до цього кореня БУ. Порухи думки, пошуки душі, аби знайти корінь сили під промінь духу. Тобі, читачу, пройти цим шляхом та розпізнати цю первородну суть.

Сорока Петро

Петро Іванович Сорока народився 6 січня 1956 року в с. Грицівці Збарзького району (нині Тернопільський) Тернопільської області – український письменник, літературознавець, редактор, видавець. Член Національної спілки письменників України (1994), міжнародного ПЕН-клубу (2002). Кандидат філо-

логічних наук (1994). Секретар Тернопільської обласної організації НСПУ.

Закінчив Кременецьке медичне училище (1975), філологічний факультет Тернопільського педагогічного інституту (1986, нині ТНПУ), захистив кандидатську дисертацію з проблем розвитку гумору та сатири. Працював у редакціях районної газети «Колгоспне життя» (1986-1990) і газети «Гомін» (1990-1993; обидві м. Збараж). Викладач, від 2001 – доцент кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства ТНПУ.

Голова правління обласного літературно-просвітницького товариства «Галицько-Волинське братство». Засновник і редактор просвітницько-видавничого товариства «Пегас» (обидва від 1990), приватного видавничого підприємства «Сорока» (від 2005), співзасновник (1999) і головний редактор журналу «Сова», редактор літературно-мистецького альманаху «Курінь» (від 1992), газети «Дзвони Лемківщини» (1994-1999).

Автор повістей і романів, серії денників, поетичних збірок, літературознавчих нарисів і монографій, творів для дітей. Окремі твори перекладені англійською, російською і чеською мовами.

Премії: Літературно-мистецька міжнародна премія «Слово України» (1994); Премія «Тріумф» ім. Миколи Гоголя (2002); Літературна премія імені Володимира Сосюри (2005); Всеукраїнська літературно-мистецька премія імені Братів Богдана та Левка Лепких (2005); Міжнародна літературна премія імені Григорія Сковороди «Сад божественних пісень» (2009); Літературна премія імені Романа Федоріва (2010); Літературно-мистецька премія імені Пантелеймона Куліша (2011); Премія імені Іванни Блажкевич (2011); Чернігівська обласна премія імені Михайла Коцюбинського (2012); Медаль Івана Мазепи (2016).

5 червня 2018 року на 63-му році життя помер Петро Іванович Сорока.

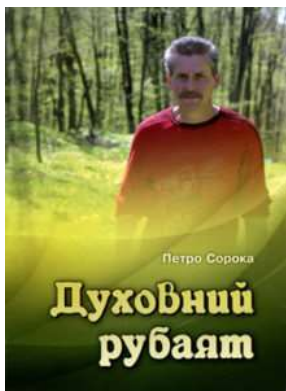

Сорока, П. Симфонія Петриківського лісу [Текст]: лірична трилогія / П. Сорока. – Львів: Апріорі, 2015. – 312 с.

«...Процес читання - це своєрідна мандрівка густим лісом як весняної пори, так і в зимову заметіль, восени. Дійових осіб всього двоє - головний герой та його пес. Інші люди представлені епізодично, а от на перший план виходить взаємодія з представниками лісового царства: від дерев і рослин, до пташок, білок, мишей, кажанів і

т.д. Авторська мова порадує новими, невідомими словами, які проте інтуїтивно зрозумілі та доладно припасовані до тексту розповіді. Структурно дана книга складається з трьох частин. У першій подано міні-повість, хронологічну історію проживання в лісі вказаних героїв та їх враження, пригоди та турботи. У другій - мовиться про ліс, але вже нотатками, уривчасто, без хронологічності - це такий собі записник-щоденник героя з першої частини, який він час від часу писав. Рекомендується читати дозовано, на відміну від першої частини, яку можна читати сповна, адже вона найсюжетніша. Третім же блоком подано корпус лірики - досить хороші вірші про природу та сенс життя...»

Евгеній Савченко

Сорока, П. Духовний рубаят [Текст] / П. Сорока. – Тернопіль: Тайп, 2017. – 104с.

Збірка духовно-філософських рубайів написана як сповідальний денник.

Для широкого кола читачів.

Сорока, П. Мандри реп'яшка Чіпа [Текст] / П. Сорока. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. – 24 с.: іл. – (Дитина і світ).

Кумедна історія у віршах про непосидючого реп'яшка, який бажав пізнавати світ і мандрувати. У країні Будяків живуть усілякі трави. Усі вони почувують себе, наче у раю, але в старого Бур'яна народився син, який мріяв мандрувати. Усі насміхалися з нього, але його мрія була така сильна, що одного дня він стрибнув на спину коника, який згодом повернувся у хлів. Провівши у хліву ніч, реп'яшок, знову причепившись до коника, помандрував на базар. Так він випадково потрапив під комір білого кітеля моряка, який якраз відправлявся у далекі мандри. Згодом доля закинула реп'яшка в екзотичні місця, він побачив і море, і далекі країни. Вітер був добрим до нього і носив його в різні місця. Одного дня реп'яшок Чіп опинився у Країні Див і Раю, де залишився надовго, одружився із Реп'яшкою і завів сім'ю. Через певний час уже немолодого Чіпа потягло вже додому. Але його повернення не буде таким само вдалим, як мандри у молодості. Хочу відзначити неймовірні малюнки до казки – вони зображують все з народними мотивами; наприкінці книги зазначено, що то Петриківський ліс. І він просто чарівний – так і хочеться взяти пензлик і спробувати намалювати щось подібне.

Сорока, П. Апокрифи лісу [Текст] / П. Сорока. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2018. – 208 с.

Ця книга – завершення трилогії «Симфонія Петриківського лісу», де, як і в попередніх двох книгах, головні герої – пейзаж і мова.

Сорока, П. Це було у Дивоградї [Текст]: весела дитяча казочка / П. Сорока. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2018. – 16 с.: іл. – (Дитина і світ).

Це весела віршована дитяча казочка про змагання у дивному місті – Дивоградї. Одного дня у містечку Дивоградї влаштували незвичайні змагання – звірі намагалися з'ясувати, хто з них має найбільше ніг. Відразу до Дивограду потягнулися товпища різних звірів, кожен з яких намагався виграти: хтось сміявся, хтось плакав, усі багато гомоніли. Але й були і провокації: морська мідія намагалася підкупити суддів, дотепні кальмари йшли по дві пари в обнімку, доводячи всім, що вони – єдине ціле, морські зірочки скандалили, рак намагався видати гострі клешні за колишні ноги. Спочатку всім здавалося, що переможуть мурахи, потім велика черепаха привезла восьминога. І коли перемога майже була в його лапах, з'явився хтось, хто беззаперечно переміг інших. Натомість він був такий маленький, що судді і глядачі вирішили наступного року проводити змагання, хто більше важить. Дуже посміялися із цієї історії. Донька спочатку запропонувала свого можливого переможця цього дивного змагання, але результат перевершив очікування.

Сорока, П. Одробини [Текст]: новели реальні та ірреальні / П. Сорока. – Тернопіль: Богдан, 2019. – 256 с.: іл. – (Мала проза України).

«...Мені здається, що до цієї книжки я ішов усе своє творче життя. Її не було б, якби не великий життєвий досвід, серія денників та інших книг. Працюючи над нею, намагався зробити її передусім цікавою, читабельною і художньою. Я називаю їх то одробинами, то переблисками, то міні-новелами, але справа, зрозуміла річ, не в жанровому означенні, а в змісті й тій енергетиці, яку вони несуть.»

П Сорока

Сорока, П. Вибрані твори [Текст]: поезії, рубаї, вірші, казки та оповідання для дітей. Т. 1 / П. Сорока. – Київ: Український пріоритет, 2020. – 832 с.: іл.

До першого тому запланованого семитомного видання вибраних творів видатного майстра слова, оригінального письменника, поета, прозаїка, літературного критика, талановитого науковця, лауреата міжнародних і всеукраїнських літературно-мистецьких премій Петра Сороки, увійшли поезії зі збірок «Я так люблю» (1991), «Ладан осені» (2011), «Лісові псалми» (2012), «Симфонія Петриківського лісу» (2015), «Де свище Овлур» (2017), «Апокрифи лісу» (2018), духовно-філософські рубаї «Духовний рубаят» (2017), збірки для дітей «Горобці про літо мріють» (1988), «День чудес» (1989), «Пригоди kota Патріка» (2005), «Лісова скарбничка» (2011), «Будьте здорові! (веселі вірші для школярів)» (2012), «Основи здоров'я» (загадки, казки) (2013), «Мандри реп'яшка Чіпа» (2017), «Це було у Дивогограді» (2018) та оповідання для дітей. Його магічне слово лягає на душу ніжно, проймає серце. І це не окремі твори, а цілня поема, в якій головний герой - душа Поета. В кожному рядку так багато світла, любові і тепла.

Фінк Іда

Іда Фінк, уроджена Ландау, народилася в м. Збараж 11 січня 1921 року. Її батьки були єврейською інтелігенцією: батько, Людвік Ландау, був лікарем, мати, Францішка Ландау (з дому Штейн) – працювала вчителькою у місцевій гімназії. Вдома спілкувалися німецькою та польською, хоча себе вважали частиною єврейської спіль-

ноти. Після закінчення гімназії, дівчина займалася по класу фортепіано у вищому музучилищі Львова, але саме навчання протривало недовго. Щойно до міста зайшли німці, Ландау повернулися до Збаража, де їм довелося переселитися до гетто.

В місті періодично відбувалися акції: євреїв забирали просто на вулицях, вдиралися в будинки на світанку, тихо оточуючи місцевість. Під час однієї з таких акцій забрали кузена Іди Натана. Що він загинув, родина дізналася не одразу.

Одна із таких акцій остаточно підштовхнула батька Іди до думки, що треба втікати. Принаймні спробувати. Донькам вирішили зробити «арійські» документи. Місцевий фотограф, до якого раніше завжди зверталися Ландау, робить їм фото, двічі бажає, аби вони були на щастя. З документами допомагає місцева полька. Хоча далеко не всі погоджувалися ризикувати заради порятунку євреїв. Це вже згодом батько Іди розкаже, що пережив, утікаючи. «Розказав, як його зловили і як утік. Як дружина друга, впершись плечима в раму дверей, у такий промовистий спосіб, що не вимагав слів, заборонила йому ввійти. Як пара стареньких – пацієнтів – сховала його на горищі», – коли одні відмовляли, бо за переховування єврея покарання було єдиним – смерть, інші все ж знаходили в собі сили, аби допомогти тим, з ким донедавна мали добрі сусідські стосунки. Чи вижив батько, що трапилося із тіткою та двоюрідною сестрою, дівчата не знають. Згодом виявиться, що до кінця війни дожив лише тато. Утікши із гетто, він спершу переховувався у пивниці в місцевого бджоляра, опісля в його ж родинному гробівці на кладовищі Збаража. Цим бджолярем, найімовірніше, був українець Євген Білинський – пасічник, знаний чи не на всю Галичину.

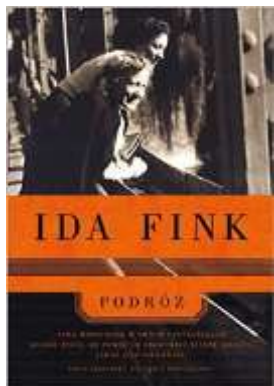
Після війни Іда залишається в Польщі, виходить заміж за інженера Бруно Фінка, який під час Голокосту втратив усю родину, в тому числі дружину та сина. 1957 році вже разом з чоловіком і дочкою емігрувала до Ізраїлю. Працювала бібліотекаркою, журналісткою на радіо, перекладачкою, однак завжди хотіла бути письменницею. Багато років пропрацювала в меморіалі Яд Вашем, записуючи розповіді євреїв, які пережили Голокост. Попри життя в Ізраїлі, свої книжки Іда Фінк писала польською. Незважаючи на це, їй у 2007 році

присудили премію Пінхаса Сапіра, якою відзначають найкращих авторів, які пишуть івритом. Для Іди Фінк зробили виняток. Крім цього твори авторки відзначили преміями Анни Франк, польського PEN-клубу та меморіалу Яд Вашем.

Іда Фінк померла 27 вересня 2011 року у Тель-Авіві, вночі з понеділка на вівторок після довгої і страшної хвороби, яка відібрала у неї пам'ять, залишивши неспокій, смуток та біль. До рідного Збаража вона так ніколи і не повернулася. На початку 2000-х в одному з інтерв'ю зізналася: шкодує, що цього не зробила, бо свого часу думала про це, але побоялася...

Фінк, І. Подорож [Текст]: роман / Іда Фінк ; пер. з пол. Наталка Римська. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. – 246 [1]с.

Книга розповідає про подорож-утечу двох єврейських дівчат-сестер із окупованого німцями Збаража у... Німеччину – бо де ж ще не шукали б єврейок? Перейнявши імена польок, дівчата мельдуються на роботу до Рейху. Однак приховати те, ким вони є, не завжди вдається, тому доводиться утікати, і знову втікати, перетворюватися на когось іншого, не тільки вигадувати нові імена, а й створювати нові особистості та цілі життя. Вражає здатність утікачок грати ролі – які тільки таланти не відкриються під впливом стресу! Ще більше вражала роль у тому, куди поверне лінія життя, випадку та людей, котрі їм зустрічалися. А людиною з великої літери може стати будь-хто, незалежно від національності, займаної посади, місця проживання та віросповідання...

Зміст

Історія рідного краю

Берник Ольга	4
Олещук Ігор	5
Перчишин Ярослав	8
Підставка Руслан	10
Ратушний Михайло	12
Федорів Тетяна	15

Науково-публіцистична література

Будзан Богдан	19
---------------------	----

Художня література

Рушник	23
Бабій Галина	23
Гербіш Надійка	24
Гриців Іванна	32
Залеський Андрій	34
Кіпібіда Зіновій	35
Кравчук Володимир	36
Кравчук Володимир	39
Назар Марія	43
Рутецька Олена	48
Сливка Галина	51
Сорока Петро	53
Фінк Іда	58